

Doporučení Světové svalové organizace (WORLD MUSCLE SOCIETY) platná pro očkování proti onemocnění COVID-19 pro pacienty s nervosvalovým onemocněním k lednu 2021

Světová svalová organizace (World Muscle Society) od počátku pandemie COVID-19 poskytuje doporučení pro lékaře a pacienty s nervosvalovým onemocněním (NSO). Tento dokument si klade za cíl zodpovědět nejčastější otázky, které pacienti s NSO v souvislosti s připravovanými vakcínami kladou. Vzhledem k tomu, že se tato oblast vyvíjí velice rychle, bude WMS tato doporučení průběžně upravovat.

Zvládnutí pandemie SARS-CoV2 závisí na celosvětovém programu očkování, který sníží pravděpodobnost nákazy COVID-19.

Od začátku pandemie došlo k vývoji mnoha vakcín. Podle New York Times Coronavirus Vaccine Tracker je nyní v klinických studiích 63 vakcín testovaných na lidech, 18 z nich je nyní v poslední fázi testování (ve fázi 3).

Připravované vakcíny působí různým způsobem:

- mRNA vakcíny (Moderna a Pfizer/BioNTech) vyvolávají imunitní odpověď proti části viru tzv. spike proteinům viru (spike protein vir je bílkovina používaná virem k zachycení v lidských buňkách)
- vakcína využívající adenovirový vektor (CanSino, Gamaleya, Johnson&Johnson, Oxford-AstraZeneca), která vyvolává imunitní odpověď proti koronaviru geneticky upravenými adenoviry
- vakcíny na bázi bílkovin (Vector, Novavax, další) spouštějící imunitní odpověď proti různým bílkovinám obsaženým v koronaviru
- inaktivované virové vakcíny (Sinopharm-Beijing, Sinopharm-Wuhan, Sinovac) využívající odpověď proti inaktivovanému koronaviru

Dvě z připravovaných vakcín, mRNA vakcíny firem Pfizer/BioNTech a Moderna, byly schváleny v tzv. nouzovém schválení Americkým Úřadem pro kontrolu potravin a léčiv (FDA) a kanadskými a britskými regulačními orgány, Evropská léková agentura (EMA) schválila použití BioNTech/Pfizer vakcíny u lidí starších 16 let. Obě vakcíny byly testovány na zdravých jedincích, u kterých byla prokázána víc jak 90% účinnost v prevenci SARS-CoV2 infekce. Nežádoucí účinky byly mírné, šlo především o bolest v místě aplikace, horečku, třesavku a svalovou bolest. Vakcinační programy jsou nyní v jednotlivých zemích buďto v přípravné fázi nebo na samém začátku. Některé vakcíny jsou schváleny pouze v určitých státech (např. Sinopharm vakcína ve Spojených Arabských Emirátech).

COVID-19 očkování a nervosvalová onemocnění

Následují otázky nejčastěji kladené pacienty s NSO, jejich lékaři či pečujícími:

1) Mám nárok na očkování až dojde ke schválení jedné nebo více vakcín?

Distribuce vakcín ve většině zemí podléhá vakcinačnímu plánu, podle kterého nejprve vakcíny dostanou nejvíce ohrožené skupiny, především senioři a lidé trpící závažným onemocněním, případně jejich pečující. Informace a instrukce k distribuci by měli být poskytnuty místními zdravotními úřady, nicméně je možné, že tyto nebudou zmiňovat přímo postup u pacientů s nervosvalovým onemocněním. Zároveň je každá vakcína schválena pouze pro určitou věkovou skupinu, nemusí tedy být dostupná pro všechny pacienty.

2) Patřím do skupiny přednostně očkovaných?

Většina pacientů s NSO je považována za "ohroženou" skupinu a celý rok dodržovala přísná opatření, aby se před COVID-19 chránila. **Někteří pacienti jsou více rizikováni pro těžký průběh infekce než jiní (blíže rozvedeno na stránkách WMS v oficiálním doporučení pro pacienty s NSO v souvislosti s onemocněním COVID-19), ti by měli mít při očkování přednost**, nicméně zdravotní politika a plán se v jednotlivých státech liší. Doporučujeme všem pacientům s NSO, aby byli v kontaktu se svými lékaři a domluvili si s nimi postup pro sebe i své pečující jakmile bude vakcína k dispozici.

3) Mohu být očkovan nebo je u mě riziko propuknutí COVID-19 či těžkých nežádoucích účinků po podání vakcíny?

U současných schválených vakcín (či vakcín v posledních fázích testování) není riziko rozvoje COVID-19. O žádné živé vakcíně ve vývoji nevíme. **Nežádoucí účinky byly na testovaných pouze mírné, trvaly přechodně a výhody vakcín je převažují. Není žádný důvod se domnívat, že by tomu u pacientů s NSO mělo být jinak.**

U pacientů, kteří jsou na specifické léčbě NSO, především u inovativní léčby, je dobré se o načasování vakcíny a její vhodnosti poradit s ošetřujícím neurologem, případně s nervosvalovým centrem.

4) Ovlivní nervosvalové onemocnění způsob, jakým vakcína funguje?

Mechanismy účinku dosud schválených vakcín nenasvědčují zvýšenému riziku nežádoucích účinků u nervosvalových onemocnění. NSO, která nepostihují imunitní systém, by neměla ovlivnit ani účinnost vakcíny samotné. Nicméně studie byly provedeny na zdravých jedincích, proto nemůžeme dělat závěry o konkrétním vlivu vakcíny u pacientů s NSO.

5) Beru léky, které ovlivňují imunitní systém (imunopresiva). Mohu být očkovan?

Ano. U schválených či nyní vyvíjených vakcín není riziko rozvoje infekce. Nicméně, zatím nevíme nakolik imunoprese (např. kortikoidy) ovlivňuje účinnost vakcíny, proto je třeba být i po podání vakcíny obezřetný (dodržovat rozestupy, nosit roušku).

6) Jaké jsou v současnosti velké neznámé?

Pokud nemoc samotná nebo její léčba ovlivňují imunitní systém, nevíme nakolik bude účinnost vakcíny odpovídat výsledkům v dostupných studiích. To neznamená, že by se jednalo o nekvalitní vakcínu, ale znamená to, že je potřeba se i nadále před možnou infekcí bránit.

Zatím nemáme dostatek dat, abychom mohli vakcíny mezi sebou srovnávat a doporučit jednu před druhou.

Nežádoucí účinky, včetně vzácných, úplně poznáme až v průběhu času. **Nicméně zatím není znám žádný důvod, proč vakcínu odmítat.**

Autoři dokumentu:

Maxwell S. Damian, PhD, FNCS, FEAN a členové Executive Board of the WMS ve spolupráci se členy Editorial Board of Neuromuscular Disorders, official journal of the WMS

Zdroje:

<https://www.worldmusclesociety.org/news/view/150>

[https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-\(covid-19\)-vaccines?](https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-(covid-19)-vaccines?adgroupsurvey={adgroupsurvey}&gclid=Cj0KCQiAifz-BRDjARIsAEElyGJRf2i_Id8yaip1bGAG_Idfus8GIFAkIhYkD3-7OJctRqxjjsTKd6oaApPQEALw_wcB)

[adgroupsurvey={adgroupsurvey}&gclid=Cj0KCQiAifz-](https://www.who.int/publications/m/item/draft-landscape-of-covid-19-candidate-vaccines)

[BRDjARIsAEElyGJRf2i_Id8yaip1bGAG_Idfus8GIFAkIhYkD3-7OJctRqxjjsTKd6oaApPQEALw_wcB](https://www.who.int/publications/m/item/draft-landscape-of-covid-19-candidate-vaccines)

<https://www.gov.uk/government/collections/covid-19-vaccination-programme>

[https://www.gov.uk/government/collections/covid-19-vaccination-programme](https://myasthenia.org/MG-Community/COVID-19-Resource-Center)

<https://myasthenia.org/MG-Community/COVID-19-Resource-Center>

<https://www.nytimes.com/interactive/2020/science/coronavirus-vaccine-tracker.html>

<https://www.fda.gov/emergency-preparedness-and-response/coronavirus-disease-2019-covid-19/covid-19-vaccines>

[https://www.sarepta.com/sites/sarepta-corporate/files/2020-12/](https://www.sarepta.com/sites/sarepta-corporate/files/2020-12/Community%20Bulletin_COVID19.pdf)

[Community%20Bulletin_COVID19.pdf](https://www.sarepta.com/sites/sarepta-corporate/files/2020-12/Community%20Bulletin_COVID19.pdf)

<https://www.ema.europa.eu/en/news/ema-recommends-first-covid-19-vaccine-authorisation-eu>

<https://www.ema.europa.eu/en/news/update-assessment-marketing-authorisation-application-modernas-mrna-1273-covid-19-vaccine>

Vydáno 22.12.2020, Přeloženo 5.1.2021

Přeložila a upravila: MUDr. Karolína Podolská, Parent Project, z.s.

Zkontrolovala a finálně upravila: MUDr. Jana Haberlová, Ph.D.